

Waarheid en liefde in de gemeente

Preek over Romeinen 14:15

Te lezen: Romeinen 14
Zuilen, 4 februari 1973

Ik had mij voorgenomen om naar aanleiding van het thema 'liefde als uitdaging' te preken over Lucas 6:27-29. Daar zegt Jezus tegen zijn volgelingen: 'Hebt uw vijanden lief, doet wel degenen die u haten; zegent wie u vervloeken; bidt voor wie u smadelijk behandelen.' Dit is liefde als uitdaging op zijn scherpst! Wanneer iemand zich vijandig tegenover je gedraagt is je eerste opwelling je ook vijandig tegenover hem op te stellen. Vijandschap daagt uit tot vijandschap. Jezus zegt: 'Hebt uw vijanden lief.' Laat de vijandschap van een ander een uitdaging zijn van uw liefde! Wanneer je merkt dat een ander je haat, merk je ook heel spoedig bij jezelf dat je op jouw beurt die ander gaat haten. Haat daagt haat uit. Jezus zegt: 'Doet wel degenen die u haten.' Laat de haat van een ander een uitdaging zijn van uw liefde waardoor u haat beantwoordt met een weldaad. 'Liefde als uitdaging.' In deze lijn gaat Jezus verder, wanneer hij zegt: Zegent wie u vervloeken! Bidt voor wie u smadelijk behandelen.'

Maar u hebt wel door dat de prediking niet over deze woorden van Jezus zal gaan. Want de schriftlezing was niet uit Lucas 6 maar uit Romeinen 14. In Lucas 6 spreekt Jezus over de liefde waarmee Jezus' volgelingen de wereld tegemoet moeten treden. De vijandschap, de haat en de smaad waarmee een mensheid die met God niet te maken wil hebben, de gemeente van Christus bejegt, moet voor de gemeente een uitdaging tot liefhebben zijn. 'Hebt uw vijanden lief.' Dit is liefde als uitdaging in dienst van zending en evangelisatie. Maar zover zijn wij nog niet! Vóór wij de klappen die de wereld ons toedient in liefde kunnen opvangen, moeten wij eerst leren de klappen op te vangen die er soms binnen de gemeente zelf vallen. Om deze reden heb ik ervan af gezien Lucas 6 te lezen en heb ik met u Romeinen 14 gelezen.

Ook in Romeinen 14 gaat het over 'Liefde als uitdaging.' Maar dan in zijn beperking tot de levensgemeenschap van de gemeente. Laten we eerlijk zijn: wat gebeurt er veel binnen de gemeente dat je uitdaagt! Daar heb je broeder A, die van mening is dat een christen zich van alcoholgebruik moet onthouden. In zijn jeugd heeft hij van nabij meegemaakt hoe de drank levens en gezinnen kan verwoesten. Toen hij tot geloof kwam, stond het voor hem als een paal boven water: Een christen laat het glaasje staan! En in de gemeente steekt hij deze overtuiging niet onder stoelen of banken. Maar in de gemeente zijn er vele anderen die op een verjaardagsvisite rustig een glaasje kunnen drinken zonder nare gedachten van drankmisbruik. Zij voelen zich door het gebruik van een glaasje wijn in het geheel niet in hun geloof bezwaard. Maar zo kan het gebeuren dat zij in de gemeente een uitdaging zijn voor elkaar: De stellige overtuiging van de geheelonthouder daagt de vrijheid uit van degene die af en toe zijn glaasje drinkt. En de vrijheid van de drinker daagt de onthouding uit van de geheelonthouder.

Over uitdaging in de gemeente gesproken: Daar heb je het gezin van broeder en zuster C, die een strenge zondagsheiliging voorstaan. Volgen hen mag je op zondag je auto alleen gebruiken om er mee naar de kerk te rijden. Deze gemeenteleden voelen zich in hun zondagsviering geweldig uitgedaagd door andere gemeenteleden die wel

op een zomerse zondag zonder enig gewetensbezwaar in hun auto naar het zwembad tuffen. De zondagse zwemmers voelen zich op hun beurt in hun vrijheid uitgedaagd door de strenge opvattingen van de zondagheiligen en doen nog een schepje bij hun vrijheid op.

Uitdaging in de gemeente: Zij die psalmen zingen dagen hen uit die het liefst uit Johannes de Heer zingen. En de Johannes de Heer-zangers dagen hen uit die in de psalmen hun geloof uitzingen. Uitdaging in de gemeente: Er zijn voorstanders van een open avondmaalsviering. En er zijn voorstanders van een gesloten avondmaalsviering. Zij dagen elkaar over en weer uit. Argumenten en bijbelteksten suizen als sneeuwballen door de vergaderruimte. In deze trant zouden wij nog een hele tijd kunnen doorgaan. Want de gemeente van Jezus Christus is vol van uitdaging: De ene levensstijl daagt de andere uit. De ene overtuiging daagt de andere uit. Het ene inzicht daagt het andere inzicht uit. Een ideale gemeente is geen gemeente waarin geen uitdaging voorhanden is.

In Romeinen 14 bekritiseert Paulus de gemeente te Rome niet vanwege het feit dat de gemeente tjokvol uitdaging zit. Hij houdt alleen de uitgedaagde in de gemeente voor, wat er bij hem uitgedaagd moet worden. Andermans levensstijl moet geen uitdaging zijn om je eigen levensstijl, maar om je liefde. Je moet je door de inzichten van een medebroeder niet laten uitdagen je eigen inzichten aan te dikken. Een van je eigen inzicht verschillend inzicht moet een uitdaging zijn van je liefde. In de tekst voor de prediking van deze zondag schrijft Paulus: 'Indien uw broeder door iets wat gij eet gegriefd wordt, wandelt u niet meer naar de eis der liefde.'

De christenen in Rome leefden in een heidense omgeving. En volgens plaatselijk heidens gebruik was het vlees dat op de markt te koop werd aangeboden gewijd aan afgoden. En hetzelfde gold voor de wijn die volksdrank was. Voor sommige christenen waren het vlees en de wijn van de markt om deze reden geestelijk besmet. Heidense priesters hadden het vlees en de wijn in Rome aan de afgoden gewijd. En daarom willen zij als christenen dit vlees niet eten en deze wijn niet drinken. Maar er waren ook christenen die zeiden: Wat afgoden! Toen Jezus Christus uit de dood opstond, heeft hij zichzelf en ons vrijgevochten uit de macht van satan en zijn dienaren. Zoals de Kolossenzenbrief het uitdrukt: 'Christus heeft de overheden en machten ontwapend en openlijk ten toon gesteld-als verslagen vijanden te kijk gezet!- en zo over hen gezegevierd'. Afgoden stellen niets meer voor, zo zeiden veel christenen te Rome. Want Christus heeft de afgoden ontwapend en als verslagen vijanden te kijk gezet. Dus kunnen wij als christenen rustig vlees eten en wijn drinken wat aan die verslagen afgoden is gewijd!

Uitdaging in de gemeente te Rome: Eters en niet-eters daagden elkaar uit. Drinkers en niet-drinkers daagden elkaar uit. In deze situatie vol uitdaging schreef Paulus: 'Indien uw broeder door iets wat gij eet gegriefd wordt, wandelt u niet meer naar de eis der liefde.' Paulus zegt tegen de eters: De principes van de niet-eters moet geen uitdaging zijn om de principes van wel-eters. De principes van de ander moeten een uitdaging zijn van uw liefde. Liefde als uitdaging. Waarom moeten binnen de gemeente verschil van inzicht en verschil in levensstijl in liefde opgevangen worden? Waarom roept Paulus ons niet op om net zo lang over onze verschillen te debatteren tot er één gelijk lijkt te hebben? Waarom moeten we al onze verschillen niet met argumenten en bijbelteksten tot het bittere einde uitvechten? Het gaat in de gemeente toch om de waarheid?

Juist, zegt Paulus, nu zijn we waar we wezen moeten. Het gaat in de gemeente om de waarheid. En wat houdt deze waarheid in? Een zakelijk gelijk ten aanzien van wel of niet wijn drinken? Een zakelijk gelijk in verband met kwesties over zondagviering of het duizendjarig vrede-rijk? Nee! De waarheid waarom het in de gemeente gaat, heeft niet betrekking op zaken maar op personen. Dit is de waarheid waarom alles in de gemeente draait. God heeft elk lid van de gemeente persoonlijk voor zijn rekening genomen. God wijst elk lid van de gemeente zijn eigen weg door dit leven naar het leven in het komende rijk van God.

Hoe bent u ertoe gekomen om lid van de gemeente te worden? Voordat u gedoopt werd, voordat u als lid van de gemeente werd aangenomen hebt u belijdenis van uw geloof afgelegd. U hebt het beleden dat u door de prediking van het evangelie en de werking van de heilige Geest heel persoonlijk tegenover God werd geplaatst! U ontdekte dat uw leven de toets van Gods kritiek niet kon doorstaan. U werd er zich van bewust dat er tussen u en God veel geregeld en uitgepraat moest worden. En dat is gebeurd: u hebt God uw schuld, uw eigenwijsheid, uw mislukkingen beleden. En God heeft in liefde een streep door al deze dingen gehaald en u de mogelijkheid gegeven als een nieuw mens een nieuw leven te beginnen. Dat u als nieuw mens een nieuw leven kan beginnen is een zaak tussen God en u. Anderen in de gemeente kunnen uw belijdenis daarvan alleen aanhoren en zich verheugen. Maar zij moeten verder met hun vingers afblijven van het nieuwe leven zoals u dat van God te leven hebt gekregen. Mensen kunnen zelf hun vingers niet krijgen achter het nieuwe leven. Want het nieuwe leven dat een christen leidt is het geheim van Gods liefde. Ontoegankelijk voor menselijke beoordeling!

Om deze reden schrijft Paulus in Romeinen 14: ‘Laten wij dan elkander niet langer oordelen!’ Ieder die zich heeft laten dopen, die zich als lid van gemeente heeft aangemeld, heeft het beleden dat hij door God geoordeeld en in liefde vrijgesproken is. En zijn medebroeders en –zusters hebben deze belijdenis geaccepteerd. Gemeenteliden zijn mensen die het van elkaar hebben aangenomen, dat zij door God geoordeeld en in liefde vrijgesproken zijn. En daarom zien zij ervan af elkaar nog eens te oordelen. Dit is de waarheid die in de gemeente als een paal boven water staat: God heeft ieder gemeentelid geoordeeld en in liefde vrijgesproken. Ieder heeft van God heel persoonlijk het nieuwe leven te leven gekregen zoals dat voor hem het best is: Wel of geen wijn drinkend. Op zondag zwemmend of thuisblijvend. Wel of geen moede en hoop puttend uit de bepaalde opvatting van het duizendjarig vrede-rijk. Psalmen zingen of Johannes de Heer zingend. En deze waarheid moet in de gemeente gerespecteerd worden. Daarom vechten we onze verschillen niet tot het bittere einde uit. Maar accepteren wij elkaars christelijke levensstijl en opvattingen als het geheim van Gods liefde, dat in liefde gerespecteerd moet worden.

Wij moeten elkaar liefhebben. Maar laten we goed bedenken dat onze liefde niet meer is dan het knechtje van Gods liefde. Onze liefde heeft tot taak om, als huisknecht van God, andere mensen de deur open te doen en in de ontvangkamer van God te brengen. En dan trekt deze liefde zich bescheiden terug en laat God in zijn liefde klaarkomen met die ander. Onze liefde is het knechtje van Gods liefde. Het brengt anderen tot het oordeel van Gods liefde. En respecteert daarna het oordeel van Gods liefde.

De gemeente bestaat bij de gratie van Gods liefde. In zijn liefde heeft God u en mij heel persoonlijk een weg door dit leven naar het toekomstige leven gegeven. Voor wij

verder gaan, nog even dit: Wij moeten ons wel afvragen of onze levensstijl, onze opvattingen, ons gedrag inderdaad een geschenk van Gods liefde zijn. We moeten wel steeds kritisch nagaan of zij niet veeleer gevolgen zijn van slordigheid, gemakzucht of eigenwijsheid. Maar wanneer wij eerlijk tegenover elkaar staande kunnen houden dat onze verschillen christelijke levensstijlen en opvattingen hun wortels hebben in de ons persoonlijk toegevendende liefde van God, moeten we elkaar met onze verschillen aannemen zoals God ons aangenomen heeft.

Wij zeiden dat de gemeente bestaat bij de gratie van Gods liefde. De gemeente is een groep mensen die ieder persoonlijk door Gods liefde een weg door dit leven naar het toekomstige leven hebben ontvangen. Wat staat er mij dan in de gemeente te doen? Het antwoord ligt voor de hand: Wij moeten elkaar aanmoedigen de weg te gaan die wij van God te gaan hebben gekregen. Wij moeten elkaars christelijke levensstijl en opvattingen van elkaar accepteren als het geheim van Gods liefde. De onderlinge verschillen moeten een uitdaging zijn van onze liefde om op te treden als het knechtje van Gods liefde. Onze liefde moet zich laten uitdagen de ander aan te sporen zijn weg te vervolgen, zoals Gods liefde hem die te gaan heeft gegeven. Liefde drukt je ogenblikkelijk met de neus op de praktijk.

Toen ik deze preek over liefde als uitdaging klaar had en de liederen voor deze dienst uitzocht, kon ik er niet omheen dat er in de gemeente mensen zijn die in hun geloof versterkt worden door liederen die achter in onze zangbundel staan. Omdat mijn liefde het knechtje moet zijn van Gods liefde, omdat ik hen moet aansporen de weg te gaan die God hen in zijn liefde te gaan geeft, heb ik vanmorgen meer liederen achter uit 'Lofzangen en Gebeden' laten zingen dan gebruikelijk. En misschien dat straks bij de viering van het avondmaal wanneer dezen bij het opgeven van een lied, de gemeenteleden die graag psalmen zingen, zullen aanmoedigen hun weg te vervolgen. Liefde als uitdaging.

Gaat u eens na van welke broeder of zuster door zijn of haar levensstijl en opvattingen een uitdaging voor u betekent. Bidt God om dit geen uitdaging aan uw zakelijk gelijk, om uw eigen levensstijl en opvattingen te zijn, maar aan uw liefde.

Amen.